

Journal of Education Studies

Volume 12
Issue 3 January-March 1984

Article 9

April 2023

วิทยาลัยครูกับการเป็นสถาบันอุดมศึกษา

จิตกร ตั้งเกษมสุข

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ตั้งเกษมสุข, จิตกร (2023) "วิทยาลัยครูกับการเป็นสถาบันอุดมศึกษา," *Journal of Education Studies*: Vol. 12: Iss. 3, Article 9.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.12.3.8

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol12/iss3/9>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

วิทยาลัยครูกับการเป็น สถาบันอุดมศึกษา

จิตรกร ตังเกษมสุข

ความหมายของอุดมศึกษา

สิ่งที่เรียกว่า *การศึกษา* นั้น โดยเนื้อแท้แล้วก็คือ การแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิต รวมถึงการนำเอาความรู้ความเข้าใจนั้นมาเป็นหลักหรือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วย โดยนัยนี้ ผู้มีการศึกษาดีจึงมิใช่ผู้ที่มีเพียงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิตเป็นอย่างดี เท่านั้น หากแต่เขายังต้องเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตเป็นอย่างดี อีกด้วย เพราะเหตุนี้ การศึกษาที่สมบูรณ์จึงต้องมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป โดยที่ผลอันเกิดจากการปฏิบัตินั้น จำต้องมีคุณค่าต่อตัวผู้ปฏิบัติเอง ต่อบุคคลอื่น และต่อสังคมโดยรวม

ถ้ายอมรับคำกล่าวข้างต้น ก็ควรจะยอมรับต่อไปว่า *สถาบันอุดมศึกษา* ก็คือแหล่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิตได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางที่สุด รวมถึงเป็นแหล่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถแสวงหาวิถีชีวิตที่พึงประสงค์ที่สุดได้ด้วย นัย่อมหมายความว่าผู้จบออกมาจากสถาบันอุดมศึกษา จำต้องเป็นผู้ที่รู้จักโลกและรู้จักชีวิตเป็นอย่างดี และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้เป็นอย่างดีพร้อมกันไป

ในทางพระพุทธศาสนาได้กำหนดไว้ว่า การศึกษานับออกได้เป็นสามชั้น อันได้แก่ การศึกษาในชั้นของศีล คือขั้นของการฝึกอบรมและพัฒนาทางกายและวาจา จัดเป็นการศึกษาขั้นต้นหรือ *ปฐมศึกษา* หลังจากผ่านการฝึกอบรมและพัฒนาทางกายและวาจามาเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะได้รับ การฝึกอบรมและพัฒนาทางจิตใจ จัดเป็นการศึกษาชั้นกลางหรือ *มัธยมศึกษา* หลังจากที่สามารถฝึกอบรมและพัฒนาจิตใจได้เป็นอย่างดีแล้ว จึงใช้จิตใจที่ฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีแล้วนั้น ในการพิจารณาปรากฏการณ์ต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิตอย่างทะลุปรุโปร่งในที่สุด การศึกษาในชั้นที่สามนี้เองที่จัดว่าเป็นการศึกษาขั้นสูงสุดหรือ *อุดมศึกษา* ความหมายของอุดมศึกษาที่ใช้ในบทความนี้ก็ตรงกันกับความหมายของอุดมศึกษาในทางพระพุทธศาสนา

พึงระลึกว่า อุดมศึกษาที่แท้จริงมุ่งที่การพัฒนาคนให้มีความเป็นมนุษย์ที่แท้ คือเป็นผู้ที่สมบูรณ์ทางกายและวาจา สมบูรณ์ทางจิตใจ และสมบูรณ์ทางปัญญา เป็นสำคัญ ผู้ที่สมบูรณ์เช่นนั้น ย่อมกระทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ผลิตผลของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเรียกว่า *บัณฑิต* นั้น ก็พึงทราบด้วยว่า *บัณฑิต* หมายถึงผู้ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา อันเป็นการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ดีงาม นั่นเอง

ความสับสนของวิทยาลัยครู

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีวิทยาลัยครูอยู่ ๓๖ แห่ง ทั้ง ๓๖ แห่งนี้กฎหมายรับรองว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนได้ถึงระดับปริญญาตรี ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาอย่างเช่น มหาวิทยาลัยเปิดสอนได้ถึงระดับปริญญาเอก ความแตกต่างข้อนี้เป็นเหตุให้เกิดความสับสนกันในหมู่อาจารย์วิทยาลัยครูว่าตนต่ำต้อยกว่าอาจารย์มหาวิทยาลัย และเข้าใจว่าวิทยาลัยครูมี *ความเป็นอุดมศึกษา* น้อยกว่ามหาวิทยาลัย ประกอบกับว่าในปัจจุบันนี้วิทยาลัยครูมีงานด้านการผลิตครูใหม่ลดน้อยลงมาก ก็เลยอยากจะปรับเปลี่ยนวิทยาลัยครูไปทำหน้าที่อื่น หรือไม่ก็หาทางยกฐานะของวิทยาลัยครูขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเสียเลย

แท้ที่จริง การที่จะบอกว่าสถาบันอุดมศึกษาแห่งใดมีความเป็นอุดมศึกษามากหรือ

น้อย หากควรดูกันที่ระดับของปริญญาที่เปิดสอนไม่ เพราะสิ่งที่ได้ยกมาพิจารณาไว้แต่แรก ของบทความนี้แล้วว่า เนื้อแท้ของการศึกษาอยู่ที่ต้องการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเนื้อแท้ของอุดมศึกษาก็อยู่ที่การช่วยให้มนุษย์เป็นมนุษย์ที่ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา หรือเป็นบัณฑิต และการที่มนุษย์จะเป็นบัณฑิตได้ ก็มีได้อยู่ที่มีปริญญาบัตรเป็นสิ่งรับรอง ไม่ได้แปลว่าผู้ที่ได้รับปริญญาเอกคือผู้ที่ดำเนินชีวิตด้วยปัญญาได้ดีกว่าผู้ที่ได้รับปริญญาโท หรือผู้ที่ได้รับปริญญาตรีมีความเป็นบัณฑิตน้อยกว่าผู้ที่ได้รับปริญญาโท ความจริงข้อนี้วิญญูชนย่อมตระหนักดีโดยทั่วกันอยู่แล้ว จำเพาะแต่ผู้ที่ไม่รู้ว่าการศึกษาที่แท้คืออะไรเท่านั้นดอก จึงจะหลงยึดเอาระดับของปริญญาบัตรมาเป็นเครื่องกำหนดระดับความเป็นอุดมศึกษาและระดับความเป็นบัณฑิตของมนุษย์

ยิ่งทุกวันนี้ ปริญญาบัตรเป็นสิ่งที่ซื้อขายกันอย่างโจ่งแจ้งทั้งหนึ่งเป็นสินค้า ด้วยแล้ว การที่จะบอกว่าสถานศึกษาใดเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่แท้ และบุคคลใดควรแก่การยอมรับว่าเป็นบัณฑิตที่แท้ ก็ยังต้องระมัดระวังกันเป็นพิเศษ

ความหมายของบัณฑิต

ดังได้กล่าวไว้แล้ว *บัณฑิต* หมายถึงคนที่ดำเนินชีวิตด้วย *ปัญญา* ในขณะที่คน

โดยทั่วไป ดำเนินชีวิตด้วย *ตัณหา* พระราช-
 วรมุนี (ประยูรทรปยุตโต) แสดงไว้ว่า คำว่า
ปัญญา นี้ “ท่านอธิบายขยายความกัน
 ออกไปต่าง ๆ เช่นว่า รู้เหตุรู้ผล รู้ดีรู้ชั่ว
 รู้ถูกรู้ผิด รู้ควรรู้ไม่ควร รู้คุณรู้โทษ
 รู้ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ รู้เท่าทันสังขาร
 รู้องค์ประกอบ รู้เหตุปัจจัย รู้ที่ไปที่มา รู้
 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งทั้งหลาย รู้ตามความ
 เป็นจริง รู้ถ่องแท้ เข้าใจถ่องแท้ รู้เข้าใจ
 สภาวะ รู้คิด รู้วินิจฉัยพิจารณา รู้วินิจฉัย รู้ที่
 จะจัดแจงจัดการ หรือดำเนินการอย่างไร...
 เป็นผู้ตั้งปัญหาโดยแยบคาย เมื่อแก้ปัญหาได้
 แก้โดยแยบคาย และเมื่อคนอื่นแก้ปัญหาได้
 แยบคาย ด้วยถ้อยคำกลมกล่อม สละสลวย
 ได้เหตุได้ผล ก้อนโมทนา” น่าสงสัยว่าอาจารย์
 สถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันนี้มีองค์คุณของ
 บัณฑิตทั้งว่านี้กันสักกี่มากน้อย และสามารถ
 ช่วยสร้างเสริมองค์คุณของบัณฑิตให้เกิดขึ้นกับ
 ผู้เรียนได้สักแค่ไหน เพราะแม้แต่ นักการศึกษา
 คนสำคัญอย่างศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์
 เกตุทัต ก็เคยตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “ปัญหาของ
 อุดมศึกษาไทย อยู่ที่การฉีกกำลังและการยก
 คุณภาพ เพื่อให้สามารถชั้นนำ สนองตอบและ
 เตือนสติ สังคมไทย...ตราบใจที่นักการศึกษา
 ไทยในกระทรวง ทบวง กรม กอง ต่าง ๆ
 ยังมุ่งยึดมั่นในวัตถุ ในการมุ่งยกฐานะของแต่ละ

ละส่วนงาน ไม่ยอมผืนีกกำลังกัน ตราบนั้น
 อุดมศึกษาไทยก็คงไม่สามารถปฏิบัติภารกิจ
 ให้**สมกับเป็นผู้มีสติและปัญญาที่จะช่วยเป็น
 เทียนส่องสว่างให้สังคมไทยได้**”

ความข้างต้นนี้ ย่อมชวนให้เข้าใจว่า
 ในขณะนี้ ยังไม่มีสถาบันอุดมศึกษาแห่งใดใน
 เมืองไทยที่พอจะเรียกได้ว่าเป็นสถาบันอุดม
 ศึกษาที่แท้ คงจะเป็นได้แค่ “โรงเรียนฝึกหัด
 วิชาชีพชั้นสูง” เท่านั้นดอกกระมัง โดยที่
 ปริญาบัตรก็คงจะเป็นแค่ *ตัวเบิกทาง* เข้าสู่
 อาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง เท่านั้นเอง หาใช้สิ่ง
 ที่จะรับรองความเป็นบัณฑิตของบุคคลนั้น ๆ
 ได้แต่อย่างใดไม่

ปัญหามูลฐานของมหาวิทยาลัย

อาจารย์วิทยาลัยครูเกือบทั้งหมดเป็น
 ผลิผลของมหาวิทยาลัย จึงน่าจะสำเหนียกกัน
 นานมาแล้วว่ามหาวิทยาลัยเมืองไทยนั้น นอก
 จากจะมีใช้สถาบันอุดมศึกษาที่แท้ และไม่
 สามารถช่วยให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตที่แท้ ได้
 แล้ว ยังอาจกล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยเมืองไทย
 เป็น “*สิ่งแปลกปลอมทางการศึกษา*” สำหรับ
 สังคมไทย ที่เดียว กล่าวคือ มหาวิทยาลัย
 เมืองไทยมีลักษณะดังหนึ่งเป็น *อาณานิคมทาง
 ปัญญา* ของต่างชาติตลอดมา ซึ่งสามารถดู
 ได้จาก ๑) อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่นิยม
 ชื่นชอบวิถีชีวิตแบบตะวันตกกันอย่างออก

หน้าออกตา ๒) อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่สนใจศึกษาความคิดอ่านของตะวันตกมากกว่าความคิดอ่านของไทย ทั้งยังดูแคลนความคิดอ่านแบบไทย ๆ ว่าคร่ำครึ ๓) เรื่องที่สอนและเรียนกันในมหาวิทยาลัย ไม่สัมพันธ์กับความ เป็นจริงของสังคมไทย ฯลฯ เพราะเหตุนี้ มหาวิทยาลัยเมืองไทยจึงเห็นห่างจากความเป็นจริงของสังคมไทยและแทบไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ดังที่ ศาสตราจารย์ ระบุ สาคริกเองก็ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “สภาพของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเรามักจะได้ยินการกล่าวกันมาเป็นครั้งเป็นคราวในอดีตว่า *อยู่บนหอคอยงาช้าง* ยังคงมีลักษณะ และสภาพเหมือนเดิมอยู่” โดยที่อาจารย์มหาวิทยาลัยก็พากัน *ดินไม่ติดดิน* ไปตาม ๆ กัน

ที่ควรจะได้ตั้งข้อสังเกตไว้ตรงนี้ด้วยก็คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะคลั่งอยู่กับการแข่งขันกันวิ่งไล่ตามความคิดความอ่านของอาจารย์มหาวิทยาลัยต่างประเทศอย่างสนุก-สนานและอย่างเมามัน แม้ว่าบางคนจะเสาะหาทุนมาเพื่อวิจัยสภาพปัญหาของสังคมไทยอยู่บ้าง แต่ความสนใจที่แท้ก็ดูจะอยู่ที่ *อยากได้ชื่อเสียง* *อยากได้เงิน* และ *อยากได้ตำแหน่ง* มากกว่าจะสนใจว่างานวิจัยนั้น ๆ มี *คุณค่าต่อบ้านเมือง* หรือไม่ เพราะเหตุนี้ จึงมี *กระบวนการล่า* *ทุนวิจัย* เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อย่าง

กว้างขวาง มีการจัดประชุมเพื่อเสนอผลงานวิจัยกันอย่างครึกโครมเป็นระยะ ๆ ที่มหาวิทยาลัยนั้นบ้าง ที่มหาวิทยาลัยนี้บ้าง แต่ประโยชน์ที่ตกแก่บ้านเมืองเกือบมองไม่เห็นเอาเลย

อาจารย์มหาวิทยาลัยย่อมจะอ้างว่า พฤติกรรมดังกล่าวของพวกตนเป็นการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการขึ้นในบ้านเมือง แต่แล้วความก้าวหน้าทางวิชาการเหล่านั้นก็ไม่มีแก่นสารอะไรต่อบ้านเมือง เพราะที่จริงแล้วมันเป็น *ของเล่น* ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเท่านั้น เมื่อเบื่อแล้วก็แสวงหาของเล่นใหม่ต่อไป โดยที่ *ของเล่นใหม่ ๆ* ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองไทย ก็คือ *ของเล่นเก่า ๆ* ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองนอกอีกต่อหนึ่งนั่นเอง

ที่ว่ามีเช่นนั้น มิได้แปลว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองไทยจะต้องปิดหูปิดตา หรือจะต้องทำตัวตั้งเป็นกบอยู่ใต้กะลาครอบ แต่หมายความว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองไทยจักต้องรู้เท่าทันความคิดอ่านของต่างชาติอย่างลึกซึ้งถึงแก่น ให้ถึงขั้นที่สามารถจำแนกแยกแยะและสกัดเอาข้อดีมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม ผู้ที่จะทำเช่นนั้นได้ ต้องรู้เท่าทันข้อดีข้อเสียของวิทยาการทั้งเก่าและใหม่ของต่างประเทศอย่างแท้จริง และต้องรู้เท่าทัน

จุดอ่อนจุดแข็งของสังคมไทยอย่างแท้จริงด้วย ผู้ที่มีความรู้เช่นนี้เท่านั้น จึงจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการชนิดที่มีคุณประโยชน์ต่อบ้านเมืองได้จริง อาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองไทยเพียงไม่กี่คนที่มีความรู้ที่ตระหนักในความจริงข้อนี้ แต่ส่วนใหญ่ก็ยังคงลุ่มหลง โลเล และลอกเลียน ความคิดอ่านของอาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองนอกอย่างเมามันอนุ้นนั่นเอง

ที่น่าเจ็บใจก็คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองนอกเสียอีก ที่เป็นฝ่ายเดินทางเข้ามาศึกษาเรื่องของเมืองไทยกันอย่างเอาจริงเอาจัง ถึงขั้นที่อาจจัดว่าเป็นผู้รู้เรื่องเมืองไทยอย่างลุ่มลึกจริงก็มี โดยที่อาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองไทยต่างพากันอ้างอิงความคิดความอ่านของอาจารย์มหาวิทยาลัยต่างชาติเหล่านั้นไปตาม ๆ กันเสียด้วย

เมื่ออาจารย์มหาวิทยาลัยเป็นกันเสียเช่นนั้น อาจารย์วิทยาลัยครูยังอยาก จะเลียนแบบ พฤติกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยอยู่อีกหรือ ยังรู้สึกกันอยู่อีกหรือว่าวิทยาลัยครูมีความเป็น อุดมศึกษาน้อยกว่ามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ ในเมื่อมหาวิทยาลัยเมืองไทยเป็นอาณานิคมของมหาวิทยาลัยเมืองนอก แล้วหรือที่วิทยาลัยครูจะยอมเป็นอาณานิคมของมหาวิทยาลัยเมืองไทยอีกชั้นหนึ่ง

ทางเลือกของวิทยาลัยครู

ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้นี้แล้วว่า อาจารย์วิทยาลัยครูเกือบทั้งหมดเป็นผลิตผลของมหาวิทยาลัย และมีเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไปรับการครอบงำทางความคิดอ่านเพิ่มเติมมาจากมหาวิทยาลัยเมืองนอกเช่นเดียวกับอาจารย์มหาวิทยาลัย ถึงกระนั้น ก็มีได้แปลว่าจะต้องเลียนแบบอาจารย์มหาวิทยาลัยเมืองไทยหรือเมืองนอก จึงจะได้ชื่อว่าเป็นอาจารย์อุดมศึกษาอย่างสมภาคภูมิ ตรงกันข้าม อาจารย์วิทยาลัยครูก็ต้องสร้างเสริมความเป็นอุดมศึกษาที่แท้จริงให้กับสถาบันของตน โดยการพิจารณาองค์คุณของบัณฑิตให้เกิดขึ้นกับตน และหาทางพัฒนาองค์คุณของบัณฑิตให้เกิดขึ้นกับ ศิษย์ของตนให้ได้อย่างเต็มที่ ทำได้เช่นนี้ อาจารย์วิทยาลัยครูก็จะได้ชื่อว่าเป็นอาจารย์อุดมศึกษาอย่างสมภาคภูมิ โดยที่วิทยาลัยครูก็จะได้ชื่อว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาอย่างสมภาคภูมิด้วย

ความจริง เท่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ วิทยาลัยครูก็มีโอกาสดีกว่ามหาวิทยาลัยมากมายนักในอันที่จะเข้าไปทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม ทั้งนี้ก็เพราะ ๑) วิทยาลัยครูกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศอย่างเหมาะสม เฉลี่ยแล้ววิทยาลัยครูแห่งหนึ่งสามารถรับผิดชอบงานในสองจังหวัดได้อย่างสบาย ๆ ที่สำคัญกว่าก็คือ ๒) พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช

๒๕๑๘ กำหนดให้วิทยาลัยครูสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ถึง ๕ ประการ คือ นอกจากจะ (๑) หน้าที่ด้านการผลิตครูใหม่ให้กับสังคมแล้ว วิทยาลัยครูยังมีหน้าที่อีกถึง ๔ ประการคือ (๒) หน้าที่ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ (๓) หน้าที่ด้านบริการทางวิชาการแก่ชุมชน (๔) หน้าที่ด้านวิจัยสภาพและปัญหาต่างๆ ของสังคม และ (๕) หน้าที่ด้านทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม

ในสมัยหนึ่ง สังคมต้องการครูใหม่ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก วิทยาลัยครูจึงต้องทำหน้าที่ด้านการผลิตครูใหม่เป็นหลัก มาบัดนี้แม้ว่าความต้องการครูใหม่ลดน้อยลงมาก และหน้าที่ในด้านการผลิตครูใหม่จะลดความสำคัญลงมากด้วย ก็มีได้แปลว่าวิทยาลัยครูกำลังจะไม่มีการทำ แต่แปลว่า ต่อไปนี้วิทยาลัยครูจะได้มีเวลาทำหน้าที่อีกสี่หน้าที่ได้อย่างเต็มกำลังความสามารถเสียที โดยที่หน้าที่อีกสี่ประการนั้น หากทำกันอย่างเต็มกำลังความสามารถจริง ก็จะมีคุณค่าต่อสังคมมากกว่าหน้าที่ด้านการผลิตครูใหม่ให้กับสังคมเสียอีก

ถ้าฟังแต่หน้าที่ด้านการฝึกอบรมครูประจำการเท่านั้น ถ้าวิทยาลัยครูหันมาให้ความสนใจอย่างจริงจัง ก็จะมีงานหนักทำอยู่ตลอดทั้งปีทีเดียว ทั้งนี้ก็เพราะครูประจำการ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวน

กว่าสี่แสนคนนั้น ย่อมต้องการการฝึกอบรมในตำแหน่งต่างๆ เป็นระยะๆ ตลอดเวลาที่ยังรับราชการครูอยู่ จึงย่อมจะต้องเวียนเข้ามารับการฝึกอบรมในตำแหน่งต่างๆ เป็นรุ่นๆ ตลอดไป

ยิ่งเมื่อมาคำนึงเห็นว่า ในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้หันมาให้ความสำคัญแก่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือ หากวิทยาลัยครูหันมาร่วมมือกับต้นสังกัดของครูประจำการในการฝึกอบรมครูประจำการให้มีคุณภาพได้จริงแล้ว วิทยาลัยครูก็จะมีคุณค่ามากต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา ซึ่งย่อมหมายความว่าวิทยาลัยครูมีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ อันถือกันอยู่ในปัจจุบันนี้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญเหนือทรัพยากรอื่นใดทั้งสิ้น ยังจะมีสิ่งใดที่สถาบันอุดมศึกษาจะพึงปรารถนายิ่งไปกว่าการได้ทำตนให้มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์อีกเล่า

ข้อสำคัญก็คือ อาจารย์วิทยาลัยครูพร้อมที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวนี้อย่างเต็มฝีมือหรือยัง ถ้ายังไม่พร้อมก็ควรจะเร่งสร้างความพร้อมเสียแต่บัดนี้ อย่าได้เสียเวลาคิดแต่จะยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย หรือจ้องแต่จะขยายฐานวิชาเพื่อเปิดสอนวิชาใหม่ๆ อันตนขาดความถนัดอยู่ต่อไปเลย เพราะจะกลายเป็นลักษณะของคนที่ไม่รู้จักหน้าที่ไป ลักษณะเช่นนั้นนอกจาก

จะแสดงให้เห็นว่าอาจารย์วิทยาลัยครูปราศจากองค์คุณของบัณฑิตอย่างชัดแจ้งแล้ว ยังจะเป็นการบั่นทอนเกียรติภูมิของวิทยาลัยครูซึ่งมีน้อยอยู่แล้วให้น้อยลงไปอีก นอกจากนี้ ยังจะก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนและความสูญเปล่าทางการศึกษาขึ้นโดยไม่จำเป็นอีกด้วย

ที่ว่ามานั้น ว่าจำเพาะหน้าที่ด้านการฝึกอบรมครูประจำการเท่านั้น ยิ่งถ้าวิทยาลัยครูหันมาทำหน้าที่อีกสามหน้าที่ที่เหลือ อันได้แก่ ด้านบริการทางชุมชน ด้านการวิจัย และด้านการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม โดยทำอย่างจริงจังด้วยแล้ว คุณค่าที่วิทยาลัยครูมีต่อบ้านเมืองก็ย่อมจะเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณอย่างมิพักต้องสงสัยเลย

สรุป

คนโดยทั่วไปที่ปราศจากองค์คุณของบัณฑิตย่อมติดกันที่ รูปแบบ มากกว่า เนื้อหา อาจารย์มหาวิทยาลัยก็ไม่ต่างจากคนโดยทั่วไป

ในแง่^{นี้} คือ สนใจกันที่รูปแบบของอุดมศึกษา มากกว่าจะมุ่งกันที่เนื้อหาของอุดมศึกษา อันได้แก่การมุ่งสั่งสมและพัฒนาองค์คุณของบัณฑิตให้เกิดขึ้นกับตนและศิษย์ของตน อย่างเต็มกำลังความสามารถ เมื่อละเลยในเรื่อง^{นี้}เสียแล้ว ก็เลยไม่สามารถทำคุณให้กับบ้านเมืองได้ คือไม่มี “สติและปัญญาที่จะช่วยเป็นเทียนส่องสว่างให้สังคมไทยได้” นั่นเอง

ดังนั้น ถ้าอาจารย์วิทยาลัยครูปรารถนาที่จะได้ชื่อว่าเป็นอาจารย์อุดมศึกษาที่แท้ และหากปรารถนาที่จะเห็นวิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่แท้ด้วยแล้ว ก็จักต้องเร่งสร้างเสริมและพัฒนาองค์คุณของบัณฑิตให้เกิดขึ้นกับตนและเร่งหาทางสร้างเสริมวิทยาลัยครูให้พร้อมที่จะเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยการกระทำหน้าที่อีก ๔ หน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช ๒๕๑๘ ให้ประสบผลอย่างแท้จริงเสียแต่บัด^{นี้}เถิด